

Třicetiletá válka v Javorníku

Každé válečné období, které přešlo přes Javorník, přineslo pro jeho obyvatele nesmírné utrpení. Ovšem největší katastrofou pro toto město, nebyly boje v době husitské, kdy Čech vraždil Čecha, nebyla to I. svět. válka, kdy sice fronta neprošla Javorníkem, ale i zde a v každé obci v okolí se stavěly pomníky se jmény místních občanů padlých v této válce, nebyla to dokonce ani II. svět. válka, kdy s jejími důsledky (hlavně morálními) se potýkáme do dnešní doby. Tou největší pohromou bylo období třicetileté války. Po pražské defenestraci a po zahájení českého povstání se odebrala delegace českých stavů do Vratislavi a požádali slezské stavy o poskytnutí pomoci v duchu obranného spolku uzavřeného v roce 1609. Slezské stavy se na shromáždění v červenci připojily k českému povstání a zverbovali šestitisícovou armádu v čele s knížetem Janem Jiřím Krnovským. Vojsko bylo rozděleno a část byla umístěna na polských hranicích a část na hranicích Kladska. Už tedy v prvním roce táhly přes Javorník sbory těchto slezských stavů a obyvatele obrali o 1050 tolarů. Vratislavský sněm v říjnu 1618 se rozhodl vyslat slezské vojsko na pomoc českým stavům proti císaři. Když na podzim roku 1618 císařské armády vstoupily do Čech, vtáhl do Čech i Jan Jiří Krnovský a spojil svých 3600 mužů se stavovskou armádou, kterou zas tehdy vedl Jindřich Thurn. Jak to tehdy dopadlo v bitvě na Bílé Hoře víme všichni. S pokračující válkou, která už zasáhla velkou část Evropy rostla i bezohlednost vojsk obou stran (tehdy se samozřejmě nenesilo vlastenectví, kdo více zaplatil, za toho se bojovalo) Roku 1627 ji pocítili Javorničtí od Valdštejnových žoldáků, kteří zde rozbili svůj zimní tábor. S válkou samozřejmě přicházel i její bratr mor kdy na něj zemřelo v Javorníku 532 obyvatel (hromadný hrob nebyl do dnešní doby nalezen a pevně věřím, že ho nikdy neobjevíme). Řada usedlostí za války zpusťla, protože jejich držitelé buď zemřeli anebo se kvůli vysokým daním přidali k procházejícím vojskům. Vpád švédských vojsk do Slezska zasáhl i Javorník. 7. července 1639 obsadilo 300 jezdců Jánský Vrch, ale 3 dny nato byli donuceni císařskými vojsky ustoupit do Kladska. Jejich krátký pobyt byl podnětem k pověstem o Čertově kazatelně a kapliče směrem na Travnou. 1642 opět město dobývají Švédové a i když obyvatelstvo uprchlo do hor, přesto vojska ukořistila tolik, že obyvatelstvo nebylo schopno platit běžné úroky a dávky. Roku 1644 zde opět byla vojska císařských, ale za dva roky sem vtrhla vojska švédského generála Wittenberga, 100 jeho dragounů obsadilo zámek, ale když chtěli po krátkém pobytu odtáhnout, byli napadeni císařskými a z polovice pobiti. Na tuto bitvu máme památky a to v místním starém názvu pole (tzv. Pole mrtvých), které se nachází směrem na Bílý Potok za koupalištěm a poutní kapličky, jejíž torzo se nachází nad tímto polem ve svahu. (obr.1) Pro císařský pluk, který byl usazen v Nise museli javorničtí denně dodávat maso pro vojáky a píci pro koně. Kromě toho byli javorničtí svědky dennodenního řádění menší posádky, která byla usazena přímo ve městě. Poddaní neměli podle zpráv kronik už ani kousek chleba, či vůbec obilí. Roku 1648 bylo město opět přepadeno Švédy, ale už byla znát tak obrovská únava z bojů, že císařský důstojník spolu s radními město vydali bez boje. Bohužel ani uzavření Vestfálského míru nepřineslo pro zdejší obyvatele tolik očekávaný klid, kdy přes město přecházela vojska vracející se z bojišť a to znamenalo další rabování a zabíjení. Tolik očekávaný mír pro zdejší obyvatele přicházel velmi pomalu. Na toto smutné období máme ve zdejším muzeu ještě jednu malou památku a to v podobě obrazu „Švédové u Javorníku“ kterou namaloval L. Mittman v roce 1923. Tento obraz si můžete prohlédnout v nových prostorách Městského muzea, které se bude otevírat v Městském kulturním středisku v Javorníku. Jak je z článku patrné, třicetiletá válka byla obrovskou tragédií nejen pro Evropu, ale i pro náš kraj v kterém žijeme.